

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul nr. 1a-586/2023
Central
1-19035881-03-1a-16082023

Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul
Judecător: Andrei Guțu

DECIZIE în numele Legii

17 aprilie 2024
Bălți

mun.

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența :
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Ion
Talpa
Judecătorii Viorel
Pușcaș
Oxana Mironov
Grefier Iana
Frasina
Cu participarea :
Procurorului Valentina
Gavdiuc
Avocaților Vitalie Șleahtițki, Tatiana Boldesco și Veaceslav
Pascari

a judecat în ședință de judecată publică în ordine de apel apelul procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu, apelul suplimentar al procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu, apelul avocatului Tatiana Boldesco în interesele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** și apelul avocatului Vasile Lupu în interesele inculpatului Verstiuc Vitalie ***** declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 în cauza penală privind condamnarea lui:

Gorbatîh Lilian *****, a.n. *****,
necăsătorit, ne angajat în câmpul muncii, studii
medii, ne supus serviciului militar, anterior
judecat;

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al
RM,-

și
Verstiuc Vitalie *****, a.n. *****,
necăsătorit, ne angajat în câmpul muncii, studii
medii, ne supus serviciului militar, anterior ne
judecat;

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al
RM,-

Termenul de judecare a cauzei:

În instanța de fond: 10.06.2019-31.05.2023.

În instanța de apel: 16.08.2023-17.04.2024.

Procedura de citare legală executată.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de
argumentele apelului, materialele cauzei, opiniile participanților la proces și
prevederile legale, pentru expunere asupra apelului, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

Soluția și argumentele instanței de fond:

Prin sentința Judecătorei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 Gorbatîh Lilian
***** a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod
penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 850 (opt sute
cincizeci) unități convenționale, ceea ce constituie 42500 (patruzeci și două mii
cinci sute) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o
activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 1 (unu) an.

În baza art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală și art. 107 alin. (1)
Cod penal, Gorbatîh Lilian ***** a fost liberat de la executarea pedepsei
principale în baza art. 2 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură
cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Prin aceeași sentință, Verstiuc Vitalie ***** a fost recunoscut vinovat și
condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa
sub formă de amendă în mărime de 850 (opt sute cincizeci) unități convenționale,
ceea ce constituie 42500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei, cu privarea de
dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea
bunurilor altor persoane pe un termen de 1 (unu) an.

În baza art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală și art. 107 alin. (1)
Cod penal, Verstiuc Vitalie ***** a fost liberat de la executarea pedepsei
principale în baza art. 2 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură
cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Măsura preventivă aplicată inculpatului Verstiuc Vitalie ***** prin încheierea Judecătoriei Bălți sediul Central din 20.11.2019 sub formă de obligare de a nu părăsi țara cu anunțarea în căutare a fost revocată, cu încetarea procedurii de căutare.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată SRL „Bolivian” privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

S-a încasat în mod solidar din contul inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în beneficiul SRL „Bolivian” prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 24344 (douăzeci și patru mii trei sute patruzeci și patru) lei.

În rest, acțiunea civilă ce ține de încasarea prejudiciului moral a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Pentru a se pronunța cu sentința în cauză instanța de fond *in fapt* a constatat că, Gorbatîh Lilian ***** împreună cu Verstiuc Vitalie ***** la 02.05.2018, aflându-se pe teritoriul SRL „Bolivian”, mun. Bălți str. Industrială 4, acționând din interes material, cu intenție criminală unică îndreptată spre sustragerea bunurilor altei persoane, adoptând un comportament viclean față de ***** , prin inducerea în eroare a acestuia referitor la faptul precum că Verstiuc Vitalie ***** reprezintă interesele Gospodăriei țărănești „Mutilica Ion Mihail”, convingându-l despre acest fapt, l-a determinat pe ***** să încheie din partea SRL „Bolivian” contractul de vânzare-cumpărare nr. 03 din 02.05.2018, cu amânarea plății până la 15 mai 2018, a tehnicii agricole, și anume : coasă mecanică rotativă 1,65 de model Z-178 cu costul de 16500 lei, greblă cu 5 roți de model „PL” cu costul de 6500 lei, cardan cu costul de 1200 lei, 12 cuțite cu costul de 12 lei fiecare, iar în total bunuri în sumă de 24344 lei.

Astfel, prin actul de primire predare nr. 02.05/2018 din 02.05.2019, Verstiuc Vitalie ***** împreună cu Gorbatîh Lilian ***** au primit de la ***** tehnica agricolă menționată supra, intrând ilegal în posesie, esch*****du-se de la achitarea costului bunurilor, ulterior această tehnică agricolă dobândită ilegal de la Podoreac Alexandru, Verstiuc Vitalie ***** împreună cu Gorbatîh Lilian ***** au înstrăinat-o altor persoane, împărțind banii obținuți ilegal, astfel, au cauzat SRL „Bolivian” o daună materială în proporții considerabile.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *in drept* faptele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM – escrocheria, adică sustragerea bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, inducere și menținere în eroare, acțiuni săvârșite de două persoane.

Verstiuc Vitalie ***** împreună cu Gorbatîh Lilian ***** la 02.05.2018, aflându-se pe teritoriu SRL „Bolivian”, mun. Bălți str. Industrială 4, acționând din interes material, cu intenție criminală unică îndreptată spre sustragerea bunurilor

altei persoane, adoptând un comportament viclean față de *****, prin inducerea în eroare a acestuia referitor la faptul precum că Verstiuc Vitalie ***** reprezintă interesele Gospodăriei țărănești „Mutilica Ion Mihail”, l-a determinat pe ***** să încheie din partea SRL „Bolivian” contractul de vânzare-cumpărare nr. 03 din 02.05.2018, cu amânarea plății până la 15 mai 2018, a tehnicii agricole, și anume: coasă mecanică rotativă 1,65 de model Z-178 cu costul de 16500 lei, greblă cu 5 roți de model „PL” cu costul de 6500 lei, cardan cu costul de 1200 lei, 12 cuțite cu costul de 12 lei fiecare, iar în total bunuri în sumă de 24344 lei.

Astfel, prin actul de primire predare nr. 02.05/2018 din 02.05.2019, Verstiuc Vitalie ***** a primit de la ***** tehnica agricolă menționată supra, intrând ilegal în posesie, esch*****du-se de la achitarea costului bunurilor, ulterior această tehnică agricolă dobândită ilegal de la Podoreac Alexandru, Verstiuc Vitalie ***** împreună cu Gorbatîh Lilian ***** a înstrăinat-o altor persoane, astfel, au cauzat SRL „Bolivian” o daună materială în proporții considerabile.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept* faptele inculpatului Verstiuc Vitalie ***** întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM – escrocheria, adică sustragerea bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, inducere și menținere în eroare, acțiuni săvârșite de două persoane.

Solicitările apelanților:

Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, procurorul în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM și în baza acestei Legi să le fie stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 850 (opt sute cincizeci) unități convenționale, ceea ce constituie 42500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 1 (unu) an.

În motivarea apelului s-a invocat că, instanța examinând cauza penală de învinuire a lui Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în procedură generală și constatând vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM urma să adopte o sentință de condamnare în baza art. 389 alin. (4) pct. 1) Cod de procedură penală, dar nu să înceteze procesul penal în legătură cu intervenirea amnistiei față de pedepsele complementare.

Ulterior, procurorul în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu a depus apel suplimentar, prin care a solicitat admiterea apelului suplimentar, casarea sentinței judecătorești Bălți sediul Central din 31 mai 2023 în privința lui Gorbatîh Lilian

*****, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gorbatîh Lilian ***** să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM și în baza acestei Legi să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 3 (trei) ani.

În motivarea apelului s-a învederat că, cauza penală a fost examinată în lipsa lui Gorbatîh Lilian ***** , iar în asemenea condiții soluția instanței privind liberarea de executarea pedepsei stabilite în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM în temeiul art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală și art. 107 Cod penal este neîntemeiată, or, inculpatul nu s-a expus în condițiile art. 2 alin. (4) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova asupra aplicării în privința sa a actului de amnistie, fapt care nu a fost luat în considerație de către instanță.

Într-o altă ordine de idei, consideră că odată ce Gorbatîh Lilian ***** a fost anunțat în căutare, iar cauza penală a fost examinată în lipsa inculpatului, în privința lui Gorbatîh Lilian ***** urma a fi aplicată o pedeapsă privativă de libertate.

Ulterior, în termen, sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 a fost contestată cu apel și de către avocatul Tatiana Boldesco în interesele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** , care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri privind achitarea lui Gorbatîh Lilian ***** în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal.

În susținerea apelului s-a menționat că, la emiterea sentinței instanța s-a bazat pe declarațiile reprezentantului părții vătămate ***** , care a declarat că între părți au avut loc relații comerciale, în urma cărora Verstiuc Vitalie ***** în numele GȚ „*****” a procurat de la SRL „Bolivian” tehnica agricolă, fiind întocmit și un contract în acest sens, totodată, Verstiuc Vitalie ***** solicitând personal amânarea plății contractuale.

Nefiind achitată plata contractuală la timp, GȚ „*****” a fost somată, la ce Verstiuc Vitalie ***** a comunicat că la moment nu deține surse financiare și achitarea o va efectua în scurt timp.

Totodată, instanța s-a bazat și pe declarațiile martorului Scornici Diana, care a menționat că pe Gorbatîh Lilian ***** nici nu-l cunoștea, iar cu referire la tranzacția între SRL „Bolivian” și GȚ „*****” doar admite că ar fi avut loc.

La fel, instanța de fond face referire la probele scrise, și anume declarațiile martorilor ***** și *****, care de fapt nu au fost audiați în ședința de judecată, nici nu au fost date citirii în ședința de judecată declarațiile acestora de la urmărirea penală, acuzatorul de stat refuzând proba cu martorii.

Astfel, în urma cumulului de probe prezentate, apelantul consideră că în acțiunile lui Gorbatîh Lilian ***** nu se regăsesc elementele constitutive ale componenței infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, or, reieșind din declarațiile reprezentantului părții vătămate, a martorilor, cât și a inculpatului Verstiuc Vitalie *****, se constată că Gorbatîh Lilian ***** nu a avut careva calitate pe marginea contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Verstiuc Vitalie ***** și SRL „Bolivian”, având rolul de a le face cunoștință cumpărătorului și vânzătorului, fapt care a fost indicat și de către reprezentantul părții vătămate, însă nu s-a confirmat faptul că Gorbatîh Lilian ***** a figurat ca garant, or, în contractul de vânzare-cumpărare nu au fost stipulate careva date cu referire la persoana garant.

Prin urmare, nu se adeverește existența intenției criminale, or, dacă acestea aveau intenția criminală, aveau să întreprindă măsuri pentru a nu figura datele personale în contractul de vânzare-cumpărare și factură, însă în speță s-a constatat cu certitudine că Verstiuc Vitalie *****, fiind împuternicit de a acționa din numele GȚ „*****”, având nevoie de tehnică agricolă pentru activitatea întreprinderii sale, s-a adresat la SRL „Bolivian” cu cerere de cumpărare a acesteia.

Astfel, fiind întocmit contractul de vânzare-cumpărare, factura fiscală Verstiuc Vitalie ***** a transmis-o la contabilitatea gospodăriei țărănești, însă ulterior GȚ „*****” a dat faliment, neavând surse financiare să achite datoria contractuală față de SRL „Bolivian”.

În asemenea circumstanțe, consideră că între părți existau relații guvernate de dreptul civil, iar imposibilitatea financiară a GȚ „*****” nu poate fi catalogată drept componența infracțiunii de escrocherie incriminată lui Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie *****.

La fel, din declarațiile reprezentantului părții vătămate se constată că Gorbatîh Lilian ***** nu și-a asumat careva obligațiuni pecuniare față de SRL „Bolivian”, nu a procurat tehnică agricolă și nu a intrat în posesia acesteia, drept urmare, învinuirea adusă ultimului este una formală.

De asemenea, sentința judecătorei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 a fost contestată cu apel și de către avocatul Vasile Lupu în interesele inculpatului Verstiuc Vitalie *****, prin care s-a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri privind achitarea lui Verstiuc Vitalie ***** în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal.

În motivarea apelului s-a menționat că, cauza penală a fost fabricată contrar procedurii penale naționale, cât și prevederilor Convenției Europene pentru Drepturile Omului la care R.Moldova este parte.

În sensul dat s-a menționat că, Verstiuc Vitalie ***** în luna mai 2018 în baza procurii gestiona GȚ „***** Mihail” și, deținând ștampilă și având drept de semnătură, a încheiat un contract de vânzare-cumpărare a unor utilaje agricole de la SRL „Bolivian” din mun. Bălți str. Industrială 4 în sumă de 24344 lei, achitarea pentru aceste utilaje urmînd a fi efectuată în rate, condițiile contractuale (contractul a fost întocmit de SRL „Bolivian”) stipulând toate clauzele ce urmau a fi aplicate în caz de nerespectare a cărorva obligații contractuale și că aceste litigii vor fi soluționate amiabil ori prin adresări în instanța de judecată.

Din cauza unor dificultăți în activitatea întreprinderii pe care Verstiuc Vitalie ***** o gestiona în baza procurii, s-a întârziat cu achitarea pentru bunurile procurate și a rugat directorul SRL „Bolivian” să facă achitarea prin producție agricolă, ori să mai aștepte, dar acesta a refuzat și din principiu nu s-a adresat în instanța de judecată, dar prin diferite cunoștințe s-a adresat organelor de poliție, care neîntemeiat și ilegal au pornit un proces penal, incriminându-i comiterea escrocheriei.

Verstiuc Vitalie ***** din start nu a recunoscut și nu recunoaște vinovăția sa în comiterea acestei infracțiuni, deoarece consideră că pe cazul dat au avut loc niște relații pur civile între doua persoane juridice și toate litigiile apărute între părți urmau a fi soluționate în mod amiabil ori în instanța de judecată, după cum prevede contractul încheiat între ei.

Într-o altă ordine de idei, consideră că nu au fost prezentate probe pertinente și concludente ce ar confirma vinovăția incriminată, iar între învinuți și presupusa victimă au avut loc niște relații pur civile sub forma încheierii unui contract de vânzare-cumpărare, care prevedea toate clauzele și metodele de rezolvare a litigiilor în mod civil și nicidecum în mod penal, cum s-a procedat în speța dată, unde pretinsa victimă a redus contractul încheiat la o acțiune inutilă, fără a utiliza pârghiile la care au convenit ambele părți la încheierea contractului și fără a încerca de a soluționa litigiul apărut în mod civil pe calea adresării unei cereri în instanța de judecată.

Astfel, art. 1 din protocolul nr.4 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prevede că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală, prevederile respective fiind aplicate pe deplin speței, deoarece R. Moldova este parte la această Convenție și este obligată să se conformeze legilor ei.

Argumentele părților:

În fața instanței de apel acuzatorul de stat în persoana procurorului Liliana Pasat a pledat pentru admiterea apelului acuzatorului de stat, casarea parțială a sentinței judecătoreiei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 în latura pedepsei în privința lui Gorbatîh Lilian *****, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gorbatîh Lilian ***** să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM și în baza acestei Legi să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 3 (trei) ani, iar în privința lui Verstiuc Vitalie ***** sentința să fie menținută fără modificări.

Subsecvent, acuzatorul de stat a pledat pentru respingerea apelului declarat de către avocatul Tatiana Boldesco în interesele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** și apelului declarat de către avocatul Vasile Lupu în interesele inculpatului Verstiuc Vitalie *****, menționând că vinovăția inculpaților a fost demonstrată pe deplin prin probele acumulate și cercetate în ședința de judecată.

În ședința instanței de apel avocatul Tatiana Boldesco în interesele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** a susținut apelul înaintat și a pledat pentru admiterea acestuia, cu casarea sentinței și emiterea unei noi decizii de achitare a lui Gorbatîh Lilian ***** din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii incriminare, apelul procurorului urmând a fi respins ca fiind nefondat.

Avocatul Veaceslav Pascari în interesele inculpatului Verstiuc Vitalie ***** în fața instanței de apel a pledat pentru admiterea apelului declarat de apărător, cu casarea sentinței și emiterea unei noi decizii de achitare a lui Verstiuc Vitalie ***** din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii incriminare, apelul procurorului urmând a fi respins ca fiind nefondat.

În ședința de judecată avocatul Vitalie Șleahtițki în interesele părții vătămate SRL „Bolivian” a pledat pentru admiterea apelului declarat de către acuzatorul de stat din motivele expuse și respingerea apelurilor depuse în interesele inculpaților ca fiind nefondate.

Inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie *****, fiind legal citați despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședințele instanței de apel nu s-au prezentat, fiind anunțați în căutare.

La acest capitol instanța de apel relevă că, prin încheierea Judecătoreiei Bălți sediul Central din 20.11.2019 în privința inculpatului Gorbatîh Lilian ***** a fost aplicată măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 30 de zile, cu anunțarea acestuia în căutare.

Prin scrisoarea șefului interimar al Inspectoratului de Poliție Ungheni nr. 34/54-16344 din 23.11.2023, instanța de apel a fost informată că la data de 04.10.2019 în privința inculpatului Gorbatîh Lilian ***** a fost intentat dosarul de

căutare nr. 2019360140, iar la data de 10.09.2020 inculpatul a fost anunțat în căutare internațională și din informația parvenită s-a constatat că acesta se ascunde în Franța, regiunea Paris.

Concomitent, se reține că prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19.02.2024 în privința inculpatului Verstiuc Vitalie ***** a fost aplicată măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 30 de zile, cu anunțarea acestuia în căutare.

Prin scrisoarea șefului Inspectoratului de Poliție Bălți nr. 34/23-5491 din 25.03.2024, instanța de apel a fost informată că la data de 22.03.2024 în privința inculpatului Verstiuc Vitalie ***** a fost intentat dosarul de căutare nr. 2024360033, însă până la moment locul aflării inculpatului nu fost stabilit.

Astfel, examinând chestiunea privind examinarea cauzei în lipsa inculpaților, în temeiul alin. (6) art. 321 coroborat cu alin. (5) art. 412 Cod de procedură penală, constatând că Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** se eschivează de la instanța de judecată, instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Posibilitatea soluționării cauzei în lipsa inculpatului este recunoscută și prin Rezoluția nr. 75 (11) a Consiliului Europei privind criteriile ce trebuie respectate în cazul în care o persoană este judecată în lipsă.

Astfel, în criteriul nr. 9 se statuează că, persoana condamnată în lipsă ar trebui să aibă dreptul de a judeca din nou dacă dovedește faptul că absența sa de la judecata inițială este datorită unor cauze independente de voința sa și că nu a avut posibilitatea de a înștiința instanța. În aceste circumstanțe se reține că nici reglementările internaționale și nici cele interne nu impun admiterea unei cereri de rejudecare în cazul unei persoane condamnate în lipsă, impunându-se verificarea faptului dacă aceasta s-a sustras sau nu de la judecată. A interpreta altfel dispozițiile legale ar însemna a recompensa sustragerea de la soluționarea cauzei și a da posibilitatea condamnatului să se prevaleze de propria sa culpă, legitimând astfel un abuz de drept procesual.

De asemenea, se atenționează asupra faptului că de la regula prezenței inculpatului la soluționarea cauzei se admit și excepții, atunci când asigurarea acestei condiții ar conduce la amânarea nejustificată a procedurii, mai ales dacă inculpatul are o culpă în absența sa.

Instanța de apel reține că, în cazul *Kattan v. România (21.01.2014)* Curtea Europeană a adoptat o decizie de inadmisibilitate, cu respingerea ca vădit nefondată a plângerii privind violarea art. 6 CEDO, întrucât instanța și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența inculpatului în instanță.

Prin urmare, Curtea a considerat că reclamantul a contribuit în mare măsură la crearea unei situații, în care în mod rezonabil a putut prevedea consecințele comportamentului său – examinarea cauzei în lipsa sa. În ipoteza în care o

persoană a avut cunoștință despre desfășurarea judecății și cu toate acestea nu s-a prezentat în fața instanțelor, **este vorba despre o conduită procesuală culpabilă persoanei.**

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal a dispus examinarea cererilor de apel în lipsa inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie *****, fără a fi lezat dreptul inculpaților la un proces echitabil și la apărare, ca urmare a faptului că instanța de apel a constatat că inculpații au renunțat la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, esch*****du-se de la judecarea cauzei.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții la proces, cercetând probele administrate de instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate a primei instanțe în raport cu motivele apelurilor declarate, călăuzindu-se de intima convingere, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge ca fiind nefondate apelul procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu și apelul suplimentar al procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu și de a admite apelul avocatului Tatiana Boldesco în interesele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** și apelul avocatului Vasile Lupu în interesele inculpatului Verstiuc Vitalie ***** din alte motive decât cele invocate, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu casarea parțială a sentinței în latura pedepsei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, din cele ce urmează.

Potrivit dispoziției art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă non-privativă de libertate.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, (1) instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Potrivit art. 415 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă apelul este nefondat.

În subsidiar, conform alin. (1) pct. 2) al aceluiași articol, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: admite apelul, casînd sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul penal relevă că potrivit art. 409 Cod de procedură penală, instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.

În limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, **să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.**

În acest sens, Colegiul penal statuează că apelul reprezintă o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

Astfel, Colegiul penal reiterează că apelul, constituind o continuare a judecării fondului cauzei, prevede posibilitatea unei noi aprecieri a probelor administrate în fața primei instanțe. În cadrul judecării cauzei în ordine de apel, fiind posibilă cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță (care pot fi, de asemenea, apreciate în mod diferit), precum și administrarea oricăror probe noi, instanța de apel urmând să adopte una din soluțiile pe care le poate pronunța prima instanță, apreciind temeinicia sau netemeinicia învinuirii sau dispunând, după caz, condamnarea, achitarea inculpatului sau încetarea procesului penal.

Totodată, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, ori civil au fost corect aplicate.

În această ordine de idei, Colegiul penal statuează că principala problemă pusă în discuție pe orice cauză penală se rezumă la vinovăția persoanei trimisă în judecată în raport cu faptele pentru care aceasta este acuzată prin rechizitoriu.

În cauza de față problema vinovăției este determinată de existența sau inexistența în acțiunile inculpaților a semnelor calificative subsecvente infracțiunii imputate, incriminate ultimilor prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

Prin „încadrarea juridică” a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal.

Componența de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componenței de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Semnul componenței de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componenței de infracțiune, de ordin obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

Astfel, urmează a se reține că descrierea faptei în actul de învinuire și încadrarea juridică a acesteia joacă un rol crucial în cadrul procesului penal, întrucât în acord cu temeiul legal al acuzațiilor care i se aduc unei persoane se poate organiza o apărare eficientă fundamentată pe contestarea faptelor incriminate cu titlu de acuzație, ceea ce constituie o condiție esențială a echității procedurii garantate de art. 6 din Convenția Europeană.

În subsidiar, Colegiul penal evidențiază că cauza penală de învinuire a lui Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM a fost examinată în procedură generală din motiv că inculpatul Gorbatîh Lilian ***** s-a eschivat de la examinarea cauzei, iar inculpatul Verstiuc Vitalie ***** nu și-a recunoscut vina, pledând pentru adoptarea unei sentințe de achitare.

Concomitent, Colegiul penal reține că potrivit texturilor apelurilor înaintate, procurorul în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu și-a manifestat dezacordul cu sentința contestată în latura individualizării pedepsei, considerând că în privința inculpatului Gorbatîh Lilian ***** urmează a-i fi stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 3 (trei) ani, iar în privința inculpatului Verstiuc Vitalie ***** urmează a-i fi stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 850 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 1 (unu) an, iar avocatul Tatiana Boldesco în interesele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** și avocatul Vasile Lupu în interesele inculpatului Verstiuc Vitalie ***** și-au manifestat dezacordul cu sentința în latura stabilirii vinovăției, considerând că în privința inculpaților urmează a fi adoptată o hotărâre de achitare din motiv că acțiunile acestora nu întrunesc elementele infracțiunii.

Astfel, ținând cont de consecutivitatea chestiunilor ce urmează a fi soluționate de către instanța de judecată la adoptarea sentinței potrivit art. 385 Cod de procedură penală, precum și de consecutivitatea hotărârilor ce urmează a fi adoptate de instanța de apel potrivit art. 415 Cod de procedură penală, Colegiul penal consideră necesar de a se expune inițial asupra apelurilor înaintate de către partea apărării, apoi asupra apelului și apelului suplimentar depuse de către procurorul în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu.

În acest context se statuează că, în pofida faptului că inculpatul Gorbatîh Lilian ***** s-a eschivat de la examinarea cauzei, iar inculpatul Verstiuc Vitalie ***** a pledat pentru emiterea unei sentințe de achitare, Colegiul penal conchide că la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** au săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală examinată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

Astfel, inculpatul Verstiuc Vitalie ***** , fiind audiat în instanța de fond, vinovăția în comiterea faptelor incriminate nu și-a recunoscut-o și a declarat instanței că Gorbatîh Lilian este consăteanul lui și îl cunoaște din perioada cuprinsă 2016-2017, menționând că a activat în anul 2018 ca muncitor în domeniul agriculturii. ***** a încredințat lui Gorbatîh Lilian să fie administrator al GȚ „*****”, aveau contracte pe teren cu lucernă, iar ***** a plecat peste hotare. Pe data de 01 mai 2018 cu Gorbatîh Lilian au fost la Bălți ca să cumpere o coasă mecanică, tractată la tractor. A specificat că GȚ „*****” avea în gestiune 20 bovine de lapte. Gorbatîh și Mutelica se cunoșteau anterior. Din discuții a înțeles că trebuie să procure o cositoare și o greblă, ele urmau să fie luate în avans, iar următoarele trebuia să le achite în credit. Suma agregatelor constituia 24000 lei. A fost sunat de Mutelica, care i-a zis să vină și i-a aceste utilaje a doua zi. Respectiv, a venit la Bălți, le-a încărcat și le-a transportat în satul Negurenii Noi r-nul Ungheni. A doua zi a început a lucra. La necesitate mergeau cu tractorul. El făcea uz de agregate. Respectiv, a întârziat cu achitarea sumei. Când s-au terminat lucrările, din 2018 el s-a eliberat, fiindcă nu-i achita salariul. Agregatele respective le-a văzut ultima dată la GȚ „*****” în satul Negurenii Noi r-nul Ungheni. Cunoștea că grebla a fost vândută lui Burlacu, la această vânzare nu a fost implicat. Cu grebla ce s-a făcut nu cunoaște. Nu l-a văzut pe Gorbatîh, așa cum este în căutare, și la fel nu l-a văzut pe ***** , iar Scornici Diana pe atunci a fost contabilă. La moment GȚ „*****” este în proces de faliment și ștampila

întreprinderii a fost transmisă administratorului insolvenței. Din momentul în care a fost pusă ștampila pe contract și factură, el și-a asumat obligații, consideră că nu a făcut abuz de încredere, a propus administratorului cereale în schimb la bani, însă ultimul a dorit doar bani. Are și alte dosare pe faptul escrocheriei, la fel, are cauză penală la Ungheni ce ține de falsificarea documentelor.

În pofida faptului că inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** nu și-au recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, vinovăția acestora integral s-a confirmat prin totalitatea probelor cercetate în ședința de judecată de către instanța de fond și verificate prin citire în instanța de apel, și anume:

- declarațiile reprezentantului părții vătămate *****, care a declarat instanței de fond că cu inculpații Gorbatîh și Verstiuc au avut relații comerciale. În anul 2019 Gorbatîh și Verstiuc reprezentau GȚ „*****”, iar el în anul 2019 a fost administrator la SRL „Bolivian” mun. Bălți str. Independenței 4 și firma se ocupa cu comercializarea utilajelor agricole și pieselor de schimb, iar inculpații Gorbatîh și Verstiuc au dorit să procure cuțite, greble, cositoare în sumă totală de 24344 lei. Nu ține minte dacă Verstiuc avea careva împuterniciri de reprezentare. Ei au procurat utilajul, el a dat factura fiscală în baza căreia urma să fie transferată suma de bani. El a emis factura, însă banii până în ziua de azi nu au fost transferați. În factura fiscală în calitate de administrator figura ***** și plata urma să fie efectuată în baza facturii. Contabil la acel moment era Dreava Tatiana. Înainte de aceste cumpărături inculpații au procurat o gravă cu discuri. În adresa GȚ „*****” a fost expediată scrisoare, însă fără nici un rezultat, însă inculpatul Verstiuc a avertizat că în câteva zile va achita marfa și la moment a primit și marfa și factura. Nu a concretizat pentru care necesități se procura agregatul. Anterior când au procurat marfa achitarea a efectuat la timp. La 02.05.2019 Verstiuc ducea tratative din numele GȚ „*****” și Gorbatîh a făcut primul tranzacția, și el mergea ca un garant al lui Verstiuc și a eliberat marfa fără achitare așa cum avea încredere în ei.

La întrebările adresate reprezentantul părții vătămate a menționat că, la momentul transmiterii bunurilor a fost întocmită factura fiscală. Nu ține minte dacă a fost întocmit contract și act de primire-predare. Condițiile contractului îi sunt cunoscute. La întreprinderea în cauză nu activează de aproximativ 3 ani. Nu cunoaște motivul din care cauză nu a depus acțiune civilă în judecată. Solicită achitarea prejudiciului material cauzat. Nu își aduce aminte dacă Verstiuc a propus alte variante de achitare. Pe data de 02.05.2019 a avut funcția de manager pe vânzări, iar administratoarea Podureac Valentina este mama lui. Era asociat al întreprinderii și cota de participare era 50%, respectiv, avea împuterniciri de a semna contractul. La moment SRL „Bolivian” activează în continuare, iar el nu este asociat. Suma de 24344 lei este o sumă considerabilă pentru SRL „Bolivian” (f.d.54-56, vol.II);

- declarațiile martorului Scornici Diana, care în ședința de judecată a declarat că pe inculpatul Gorbatîh Lilian nu-l cunoaște, iar pe inculpatul Verstiuc Vitalie îl cunoaște ca reprezentant și administrator al GȚ „*****”. La rândul său, GȚ „*****” ca persoană juridică a fost clientul lor la SRL „General Busines System”, unde presta servicii de evidență contabilă. La SRL „General Busines System” a prestat servicii de evidență contabilă în perioada anilor 2017-2018. Admite că a avut loc o tranzacție între GȚ „*****” și SRL „Bolivian”, nu cunoaște dacă GȚ „*****” s-a achitat cu SRL „Bolivian”. În perioada cînd a prestat servicii de contabilitate, a reziliat contractul cu GȚ „*****”, deoarece nu prezenta în termen mai multe acte. Despre tranzacția dată putea să nu fie menționat în contabilitate. La sfârșitul anilor 2017-2018 ***** s-a prezentat la sediul întreprinderii or. Ungheni str. Bernardați 8 of. 37 și i-a comunicat că pleacă peste hotare și reprezentantul prin procură autentificată notarial va fi Verstiuc Vitalie și de treburile gospodăriei țărănești se va ocupa el. Ea ducea evidența ce ține de impozite, dar de datoriile expirate nu ducea evidența (*f.d.57, vol.II*).

Totodată, vinovăția inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** integral este confirmată și prin probele materiale administrate în instanța de fond și verificate prin citire în instanța de apel, și anume:

- cererea de la ***** din 20.09.2018, prin care solicită atragerea la răspundere penală a administratorului GȚ „*****” ***** , care în luna mai 2018 a procurat de la SRL „Bolivian” tehnică agricolă în sumă totală de 24344 lei, însă până la moment nu a achitat prețul acesteia (*f.d.13, vol.I*);

- procesul-verbal de ridicare din 16.01.2019, potrivit căruia de la ***** au fost ridicate: copia contractului de vânzare-cumpărare nr. 03 din 02.05.2018; copia actului de primire-predare din 02.05.2018; factura fiscală JA003782; pretențiile nr. 37 din 21.06.2018, nr. 41 din 02.07.2018 și nr. 43 din 09.07.2018; certificatul privind prejudiciul; actul de decontare; caracteristicile tehnice a coasei și greblei; extrasul din Registrul de stat; certificatul de înregistrare (*f.d.29, vol.I*);

- procesul-verbal de examinare a documentelor din 01.01.2019, prin care au fost supuse examinării copia contractului de vânzare-cumpărare nr. 03 din 02.05.2018; copia actului de primire-predare din 02.05.2018; factura fiscală JA003782; pretențiile nr. 37 din 21.06.2018, nr. 41 din 02.07.2018 și nr. 43 din 09.07.2018; certificatul privind prejudiciul; actul de decontare; caracteristicile tehnice a coasei și greblei; extrasul din Registrul de stat; certificatul de înregistrare (*f.d.30,32-44 vol.I*);

- ordonanța de anexare a documentelor la materialele cauzei penale din 16.01.2019 (*f.d.31, vol.I*);

- cererea lui ***** privind recunoașterea în calitate de parte civilă din 16.01.2019 (*f.d.51, vol.I*);

- ordonanța de recunoaștere în calitate de parte civilă din 16.01.2019, potrivit căreia SRL „Bolivian” în persoana lui ***** a fost recunoscută în calitate de parte civilă cu suma prejudiciului în mărime de 24344 lei (*f.d.52, vol.I*);

- procura nr. 15658 din 25.10.2017 eliberată de către ***** pe numele lui Verstiuc Vitalie, prin care ***** administrator al GȚ „***** Mihail”, l-a investit pe Verstiuc Vitalie ***** să reprezinte interesele întreprinderii, să administreze toate conturile deschise, să cumpere bunuri mobile și imobile pe numele gospodăriei și să înregistreze dreptul de proprietate, etc. (*f.d.56, vol.I*);

- extrasul din registrul procurărilor pentru perioada 01.01.2018-31.12.2018, prin care se constată că factura fiscală JA003782 eliberată de SRL „Bolivian” nu a fost pusă la balanța contabilă a GȚ „*****” (*f.d.57, vol.I*);

- contul curent generalizat al contribuabilului GȚ „*****” (*f.d.58, vol.I*);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 03.04.2019, prin care a fost stabilit locul aflării greblei vândute de către Gorbatîh Lilian martorului ***** cu suma de 6500 lei, recipisa, ordonanța de recunoaștere și de anexare a corpurilor delictive la cauza penală din 04.04.2019 (*f.d.64-67, vol.I*);

- acțiunea civilă depusă de SRL „Bolivian” împotriva inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** (*f.d.215-216, vol.I*);

- procesul-verbal de interogare a reprezentantului părții vătămate ***** din 19.12.2019 (*f.d.218-219, vol.I*).

Colegiul penal, audiind participanții la proces, verificând prin prisma art. 101 Cod de procedură penală probele administrate la etapa de urmărire penală și cercetare judecătorească în prima instanță și în instanța de apel, constată că instanța de fond a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** încadrarea juridică corespunzătoare, și anume comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM – escrocheria, adică sustragerea bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, inducere și menținere în eroare, acțiuni săvârșite de două persoane.

În acord cu prevederile art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

În continuare, Colegiul indică că potrivit prevederilor art.93 Cod penal, probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilite de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

Așa dar, conform prevederilor art. 99 alin. (1) Cod de procedură penală, în procesul penal, probatoriul constă în invocarea de probe și propunerea de probe,

admiterea și administrarea lor în scopul constatării circumstanțelor care au importanță pentru cauză.

Alin. (2) al aceluiași articol stabilește că, probele administrate se verifică și se apreciază de către organul de urmărire penală sau instanță.

Potrivit art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective.

Din economia rigorilor art. 101 alin. (1), (2), (3) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Reprezentantul organului de urmărire penală sau judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

Așa dar, în cazul dat Colegiul penal nu a constatat că organul de urmărire penală a administrat careva probe cu încălcarea procedurii penale, prin urmare nu poate pune la dubii veridicitatea acestor probe, or, în acest sens nu au fost prezentate probe pertinente și concludente.

De asemenea, Colegiul penal remarcă că starea de fapt reținută și de drept apreciată concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză, relevate și analizate în cuprinsul sentinței, verificate în apel.

Pe această linie de concluzie, nu există temeii pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

În continuare, Colegiul indică că potrivit art. 14 Cod penal, infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

Subsecvent, Colegiul penal statuează că art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal (*în vigoare la data comiterii infracțiunii*) stabilește răspunderea penală pentru escrocherie, adică sustragerea bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, inducere și menținere în eroare, acțiuni săvârșite de două persoane.

Astfel, *obiectul juridic principal* al infracțiunii îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile.

Obiectul juridic secundar al acestei infracțiuni îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și la minimumul necesar de încredere.

Obiect material al escrocheriei îl pot constitui bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor, precum și drepturile asupra acestora, dobândite în mod ilicit. Iar drepturile dobândite ilicit asupra bunurilor vor constitui obiect material al escrocheriei doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat.

În speță, Colegiul reține că obiectul material al infracțiunii îl constituie tehnica agricolă, și anume: coasa mecanică rotativă 1,65 de model Z-178 cu costul de 16500 lei, grebla cu 5 roți de model „PL” cu costul de 6500 lei, cardanul cu costul de 1200 lei, 12 cuțite cu costul de 12 lei fiecare, iar în total bunurile în sumă de 24344 lei, bunuri care au fost procurate de la SRL „Bolivian” în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 03 din 02.05.2018.

Analizând *latura obiectivă* a componentei infracțiunii incriminate lui Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** , Colegiul indică că aceasta se comprimă prin descrierea: 1) fapta prejudiciabilă alcătuită din două acțiuni; a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică în sustragere; b) acțiunea adiacentă, care constă în abuz de încredere, inducerea și menținerea în eroare a unei persoane; 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor de la victimă, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de incriminare - abuzul de încredere și inducerea/menținerea în eroare.

Prin *dobândire ilicită a bunurilor* legiuitorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau dreptului asupra acestora.

Deși, în aparență, victima își transmite bunurile benevol către făptuitor, aceasta nu este decât o „prezentare scenică” făcută cu scopul de a demonstra celor din jur (deseori, inclusiv „martorilor oculari” care fac parte din același grup infracțional) caracterul „legitim” al tranzacției efectuate.

Prin intermediul *inducere/menținerea în eroare sau al abuzului de încredere* făptuitorul exercită o influențare psihică asupra conștiinței și voinței victimei care, ca și cum cedând bunurile sale făptuitorului, presupune în mod eronat că ultimul este îndreptățit a le lua. În astfel de situații nu se pune la îndoială că se lezează

libertatea manifestării de voință, concretizată în facultatea persoanei de a adopta, în mod nestingherit, decizii privind dispunerea de bunurile care se află în posesia sa.

Inducerea sau menținerea în eroare întrunește în sine variate metode, procedee și tehnici de operare ale făptuitorului - denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de bunuri, dezinformarea victimei privitor la marfă, contra prestație, calitate, preț, echivalent etc.; utilizarea unor împrejurări, echipamente, documente fictive sau false; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii pentru comunicare victimei ș.a.

Prin oricare dintre aceste modalități – *inducerea/menținerea în eroare sau abuzul de încredere*, acțiunea făptuitorului este îndreptată la inducerea victimei în eroare, prin crearea unei false reprezentări a realității, indiferent de mijloacele utilizate, cu scopul obținerii transiterii voite, sine ori altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperele frauduloase.

Totodată, la încadrarea juridică a infracțiunii de escrocherie nu are importanță metoda înșelăciunii și mijloacele utilizate, important este ca acestea să fie îndreptate scopului de sustragere, iar victima să fie indusă în eroare și să ajungă la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări determinante transiterii voite a bunului.

Cea de-a doua modalitate sub care se înfățișează acțiunea adiacentă în cazul infracțiunii specificate la art.190 Cod penal este abuzul de încredere.

În ipoteza abuzului de încredere, făptuitorul exploatează raporturile de încredere care sau stabilit între el și victimă. În cazul infracțiunii prevăzute la art.190 Cod penal, abuzul de încredere nu poate fi privit ca modalitate a înșelăciunii.

Din aceste considerente este necesară punctarea criteriilor ce individualizează abuzul de încredere: abuzul de încredere întotdeauna presupune o relație specială dintre făptuitor și victimă. O relație având la bază încrederea între cei doi, condiționată de existența între ei a unor raporturi contractuale, a afecțiunii reciproce, ori de autoritatea funcției pe care o ocupă făptuitorul etc.; abuzul de încredere presupune întotdeauna formarea unui climat de încredere de către făptuitor. Acest proces necesită, de regulă, premeditare și o durată comparativ mai lungă.

În ipoteza abuzului de încredere, nu poate fi concepută săvârșirea spontană a infracțiunii, fără o etapă de pregătire relativ îndelungată. În cazul abuzului de încredere, este mai vădit concursul victimei la realizarea intenției infracționale a făptuitorului.

De fapt, victima prognozează deficient conduita făptuitorului, ignorând elementara precauție. Activismul făptuitorului se manifestă doar cu prilejul obținerii încrederii victimei, după care totul se desfășoară ca și cum de la sine, fără o influențare sesizabilă din partea făptuitorului.

Constatarea laturii obiective a infracțiunii de escrocherie presupune și stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă - dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, și urmarea imediată, exprimată prin prejudiciile cauzate.

Astfel, pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca prejudiciul cauzat să depășească 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei.

În sensul dat, Colegiul penal constată că prin Hotărârea Guvernului RM nr. 54 din 17.01.2018 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2018, s-a stabilit că salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2018 este în mărime de 6150 lei.

Astfel, pentru existența urmărilor prejudiciabile prevăzute la art. 190 alin. (1) Cod penal, valoarea bunurilor sustrase urmează să depășească suma de 1230 lei, pe când SRL „Bolivian” i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime totală de 24344 lei, adică atinge gradul prejudiciabil al infracțiunii.

La fel, Colegiul reține că escrocheria este o infracțiune materială, ea se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile altuia la propria sa dorință.

În ordinea de idei reliefată, Colegiul penal din circumstanțele de fapt ale cauzei constată indubitabil faptul că lui Verstiuc Vitalie *****, în temeiul procurii nr. 15658 din 25.10.2017, i-a fost transmisă în gestiune GȚ „***** Mihail”.

La fel, din declarațiile lui Verstiuc Vitalie ***** se constată indubitabilul faptul că activitatea economică a GȚ „*****” era desfășurată împreună cu Gorbatîh Lilian *****.

De asemenea, din declarațiile inculpatului Verstiuc Vitalie *****, care coroborează cu materialele cauzei penale, se constată faptul că în vederea desfășurării activității întreprinderii, la data de 02.05.2018 Verstiuc Vitalie ***** împreună cu Gorbatîh Lilian ***** s-au prezentat la magazinul situat în mun. Bălți str. Industrială 4, ce aparține SRL „Bolivian”, și prin inducerea în eroare a lui ***** precum că acționează din numele și interesele GȚ „*****”, astfel, dobândind încrederea lui *****, l-au determinat pe acesta să încheie contractul de vânzare-cumpărare nr. 03 din 02.05.2018, în rezultatul căruia au achiziționat de la SRL „Bolivian” o coasă mecanică rotativă 1,65 de model Z-178 cu costul de 16500 lei, o greblă cu 5 roți de model „PL” cu costul de 6500 lei, un cardan cu costul de 1200 lei și 12 cuțițe cu costul de 12 lei fiecare.

La fel, din declarațiile reprezentantului părții vătămate SRL „Bolivian” *****, care coroborează cu declarațiile inculpatului Verstiuc Vitalie *****, bunurile respective au fost achiziționate cu amânarea plății până la 15 mai 2018, însă până la moment suma datoriei nu a fost stinsă.

De asemenea, este cert și faptul intrării inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în posesia utilajelor agricole procurate de la SRL „Bolivian”.

Totodată, circumstanțele de fapt privind fapta prejudiciabilă comisă se confirmă inclusiv și prin declarațiile inculpatului Verstiuc Vitalie *****, care nu neagă faptul procurării de la SRL „Bolivian” a tehnicii agricole, însă insistă asupra existenței relațiilor civile între părți.

Cu referire la *latura subiectivă*, se remarcă că infracțiunea de escrocherie este una intenționată, iar conținutul intenției rezultă din materialitatea faptei (*dolus ex re*), adică din examinarea tuturor semnelor laturii obiective, iar din ansamblul mijloacelor de probă administrate și a circumstanțelor de fapt și de drept analizate supra se denotă prezența unei intenții directe la săvârșirea infracțiunii de către inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie *****.

Concomitent, Colegiul penal constată și prezența semnului obligatoriu care confirmă prezența scopului de cupiditate la săvârșirea infracțiunii, or, din mijloacele de probă administrate se dovedește cert faptul înstrăinării oneroase a tehnicii agricole și însușirea banilor obținuți.

La acest capitol, Colegiul penal evidențiază că din declarațiile martorilor audiații pe caz se constată că în scurt timp după procurarea utilajelor agricole, și anume în luna iunie-iulie 2018, Gorbatîh Lilian ***** a înstrăinat lui ***** o greblă contra sumei de 6500 lei, și tot atunci Gorbatîh Lilian ***** i-a propus martorului să procure și coasa de la tractor, însă din motiv că nu avea nevoie de ea, acesta nu a procurat-o.

Deci, în planul laturii subiective se reține că din probatoriul cercetat în cadrul ședinței de judecată rezultă cu certitudine că inculpații Verstiuc Vitalie ***** și Gorbatîh Lilian ***** au acționat cu intenție directă, urmărind scopul din debut de cupiditate, și anume acela de a dobândi prin abuz de încredere bunurile pecuniare a SRL „Bolivian”.

Prezența intenției directe și a scopului de cupiditate se demonstrează și prin conduita infracțională a inculpaților Verstiuc Vitalie ***** și Gorbatîh Lilian *****, care după intrarea în posesie a bunurilor pecuniare a SRL „Bolivian” nu și-au onorat obligațiile asumate – achitarea în termenul stabilit a utilajului procurat, dar în scurt timp l-au înstrăinat cu titlu oneros unor persoane terțe, fapt ce reiese că subiecții activi al infracțiunii au acționat cu rea intenție, în detrimentul victimei, creându-i astfel repercusiuni pe perioada așteptării la nesfârșit a recuperării creanțelor pecuniare.

În subsidiar, Colegiul penal statuează că primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată conform art. 190 Cod penal doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor

bunuri, urmărirea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat.

Astfel, în cazul infracțiunii specificate la art. 190 Cod penal, prezența scopului de sustragere o demonstrează următoarele circumstanțe: **1)** situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care-și asumă angajamentul la momentul încheierii tranzacției; **2)** lipsa de fundamentare economică și caracterul irealizabil al angajamentului asumat; **3)** lipsa unei activități aducătoare de beneficii, îndreptate spre încasarea mijloacelor bănești necesare onorării angajamentului; **4)** achitarea veniturilor către primii deponenți din contul banilor depuși de deponenții ulteriori; **5)** prezentarea, la încheierea tranzacției, din numele unei persoane juridice inexistente sau înregistrate pe numele unei persoane, de care se folosește o altă persoană pentru a-și atinge interesele etc.

Tot aici, este necesar de a se evidenția că sub incidența legii penale intră doar acele încălcări care demonstrează rea-voință și fraudă din partea făptuitorului.

Astfel, temeiul aplicării răspunderii, potrivit art. 190 Cod penal, apare doar în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile. Atunci când este vorba de două subiecte ale unui raport juridic, trebuie verificată, înainte de toate, ipoteza egalității lor în drepturi. Și numai dacă există indici care exced limitele încălcării normelor dreptului civil, atunci se justifică intervenția legii penale.

Normele de drept civil se aplică în cazul concurenței lor cu art. 190 Cod penal dacă: **1)** există posibilitatea restabilirii valorii lezate prin infracțiune pe calea acțiunilor benevole ale subiectului care a lezat valoarea ori pe calea acțiunii civile; **2)** fapta a fost săvârșită în condițiile unui risc întemeiat.

Astfel, sub incidența art. 190 Cod penal trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voință, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului. Nu se supune îndoielii faptul că atunci când făptuitorul își arogă funcții și calități pe care în realitate nu le are sau își asumă responsabilități financiare pe care nu intenționează să le execute, ducând victima în eroare, precum a făcut și Gorbatih Lilian ***** și Verstiuc Vitalie *****, acesta își demonstrează rea-voința în raport cu victima.

La fel, pot fi supuse cercetării și alte circumstanțe, nu mai puțin importante: **1)** maniera de comportament pe care făptuitorul a manifestat-o după ce i-au fost transmise bunurile (de exemplu, cheltuire imediat banii prevăzuți pentru procurarea unor bunuri destinate victimei); **2)** **făptuitorul acceptă să-i fie transmise bunurile pe care cu bună-știință nu le va putea valorifica;** **3)** **făptuitorul săvârșește acțiuni care demonstrează ne dorința lui de a-și executa angajamentele;** **4)** **făptuitorul își asumă obligații pe care ulterior afirmă că nu este în stare să le îndeplinească.**

În speță, Colegiul penal constată că nu poate fi vorba despre existența unor relații de ordin civil, după cum susține partea apărării, chiar dacă suntem în prezența unei neexecutări a obligațiilor ce derivă dintr-un contract (contractul de vânzare-cumpărare nr. 03 din 02.05.2018), în condițiile în care inculpații Verstiuc Vitalie ***** și Gorbatîh Lilian ***** până la momentul intrării în posesie a bunurilor părții vătămate SRL „Bolivian” au efectuat acțiuni fără a avea intenția de a-și executa angajamentele asumate, adică acțiuni directe și premeditate în scopul săvârșirii infracțiunii - dobândirea reală și dispunerea de utilajele agricole procurate, crearea unei ambianțe eronate părții vătămate ori producerea în conștiința reprezentantului victimei a unei reprezentări false a realității, iar în concluzie, au dobândit ilicit bunurile acestuia, fără să-și onoreze cu bună-credință obligațiile sale din cauza situației financiare neprielnice a GȚ „*****”, care în scurt timp a dus la intentarea procedurii de insolvabilitate, circumstanțe care făceau imposibilă onorarea obligațiilor asumate, inclusiv ne dorința inculpaților Verstiuc Vitalie ***** și Gorbatîh Lilian ***** de a-și executa angajamentele asumate, or, după înstrăinarea utilajelor agricole, inculpații nu au achitat datoria față de SRL „Bolivian”, dar au însușit banii și i-au folosit în scopuri persoanele.

În continuare, Colegiul penal la capitolul dat a constatat că, natura relațiilor apărute între SRL „Bolivian”, pe de o parte, și inculpații Verstiuc Vitalie ***** și Gorbatîh Lilian ***** pe de altă parte, a avut un caracter „civil” în viziunea părții vătămate, care a acționat cu bună-credință prin acordarea utilajelor agricole în credit (avans), iar participarea în aceste relații a GȚ „*****” a constituit intenția inculpaților de a oferi relațiilor respective un aspect „civil”, sub aspectul dat concluzionându-se că inculpații au dus o activitate de convingere a părții vătămate despre veridicitatea intenției sale, creând astfel imaginea ca fiind un potențial executor de bună-credință, însă faptul dat a constituit doar o camuflare a relei sale intenții, or, perfectarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 03 din 02.05.2018 a constituit intenția inculpaților Verstiuc Vitalie ***** și Gorbatîh Lilian ***** de a oferi aparență relațiilor respective a unui aspect „civil”.

Rea-credința inculpaților Verstiuc Vitalie ***** și Gorbatîh Lilian ***** se deduce și din faptul că după achiziționarea utilajului agricol, aceștea nu au înregistrat factura fiscală eliberată de SRL „Bolivian” în contabilitatea GȚ „*****”, deși o asemenea acțiune era obligatorie.

Mai mult ca atât, Colegiul penal conchide că deși art. 1 din Protocolul nr. 4 la CEDO menționează că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală, totuși aplicabilitatea acestui articol din Protocol decade în cazul manifestării de către inculpați a relei voințe și a înșelăciunii părții vătămate la momentul încheierii relațiilor contractuale.

Deci, art. 1 este limitat în aplicarea sa de sintagma „pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație”.

Astfel, din conținutul acestei norme se desprinde că se interzice aplicarea pedepsei cu închisoarea pentru neachitarea datoriilor, doar în cazul în care datoriile reies dintr-o obligație contractuală, adică incidența legii penale nu este interzisă dacă există alți factori care condiționează neonorarea obligațiilor contractuale.

Pe de altă parte, dacă debitorul acționează într-un mod fraudulos sau premeditat, articolul 1 nu interzice punerea sa sub detenție din aceste motive, chiar dacă ulterior se stabilește că debitorul se afla în imposibilitate de a-și onora datoria.

Un alt aspect considerat extrem de important de Colegiul penal ce ține de delimitarea infracțiunii de escrocherie și încălcarea normelor de drept civil, se referă la atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor și/sau prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele.

În acest context, se poate cu certitudine de afirmat, retrospectiv, că inculpații aveau o situație financiară neprielnică, or, din materialele cauzei penale se constată că în privința acestora au fost inițiate și alte dosare penale, fiind învinuiți în comiterea unor infracțiuni similare.

Prin urmare, Colegiul penal reține că potrivit celor avute în vedere de CtEDO în jurisprudența sa în materia dată, în cazul în care o persoană este deținută la cererea creditorului pentru neonorarea obligațiilor sale contractuale *din rea-voință*, într-un mod fraudulos sau premeditat, art. 1 din Protocolul nr. 4 nu va fi incident. Astfel, contrapunând faptele stabilite în urma analizei probelor administrate, Colegiul penal conchide că vinovăția inculpaților Verstiuc Vitalie ***** și Gorbatîh Lilian ***** în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită dincolo de orice dubiu rezonabil.

Din punct de vedere al calității de subiect al infracțiunii, Colegiul penal statuează că acesta este reprezentat de persoana fizică responsabilă, care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani, fapt întrunit de inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie *****.

Astfel, reieșind din cele menționate, apreciind probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, Colegiul penal conchide că atât organul de urmărire penală, cât și instanța de fond corect au încadrat acțiunile inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal - escrocheria, adică sustragerea bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, inducere și menținere în eroare, acțiuni săvârșite de două persoane.

În sensul celor invocate, Colegiul penal va ține seama și de jurisprudența CtEDO și nu va impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanța de fond, dat fiind că în cazul în care aceasta și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care

confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestei instanțe (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis vs Spania, Helle vs Finlanda*), din care motiv, fără a reitera întreaga motivare a instanței de fond, pe care și-o însușește sub aspectul stării de fapt și de drept reținute, conchide asupra existenței faptei și vinovăției inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie *****.

În atare situație, este corectă concluzia primei instanțe privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** și semnele componentei de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Nerecunoașterea vinei de către inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** instanța de apel o apreciază ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art.66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărită pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și acest fapt nu poate fi calificat ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Drept urmare, solicitarea apărării privind achitarea inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** nu poate fi acceptată de instanța de apel dat fiind faptul că prin probele administrate este confirmată pe deplin și fără ambiguități vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar existența cărorva temeieri pentru achitarea inculpaților nu au fost stabilite.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpaților, această soluție fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În continuare, Colegiul reține că se impune din oficiu necesitatea casării parțiale a sentinței judecătorei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 în latura pedepsei, cu adoptarea în această parte a unei noi decizii, din cele ce urmează.

În conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct.2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal și în cazurile prevăzute în art.89 alin.(2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal.

În conformitate cu prevederile art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

În explicarea detaliată a acestei noțiuni urmează să consemnăm că, prin lege organică se stabilesc infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia.

Astfel, se remarcă că consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență.

Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai *in rem* (cu privire la anumite infracțiuni) și *in personam* (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

În speță, Colegiul penal reține că la data de 31.12.2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În particular, potrivit art. 1 alin.(1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8.

În corespundere cu prevederile art.2 alin. (1) din Legea menționată, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Potrivit art. 2 alin. (3) al Legii citate, încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Aliniatul (4) al aceluiași articol stipulează că, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Totodată, Colegiul penal relevă că la art.6 din Legea nr. 243 din 24.12.2021 sunt prevăzute temeiurile care fac imposibilă aplicarea actului de amnistie.

În sensul dispozițiilor art. 8 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, se absolvă de pedeapsa complementară, cu excepția privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate și a privării sau anulării dreptului de a conduce mijloace de transport, persoanele în privința cărora se aplică prevederile art.2–5 și art.7.

În această ordine de idei, Colegiul penal conchide că practica judiciară în materia aplicării prevederilor art. 8 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 indică asupra unor carențe vădite ce vizează cercul persanelor care se absolvă de pedeapsa complementară.

Din atare considerente, Colegiul penal relevă că instanțele judecătorești trebuie să țină seama de faptul că Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 urmează a fi interpretată prin prisma principiului legalității și reglementărilor din art. 3 alin. (2) Cod penal, care stipulează că interpretarea extensivă defavorabilă a legii penale este interzisă.

În sensul articolului dat, Colegiul penal notează că prin interpretarea extensivă textului i se atribuie un conținut sporit în raport cu cel ce rezultă din simpla lectură a lui.

La capitolul dat, Colegiul penal reține că în pct. 37 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 1 octombrie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 328 alin. (3) lit. d) din Codul penal (excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave), Curtea a menționat că instanțele de judecată nu sunt îndreptățite să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o aplicare prin analogie, or, asemenea abordare este interzisă de articolul 22 din Constituție și de articolul 7 din Convenția Europeană.

În consecință, cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interzicerea analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrariului.

Totodată, în pct. 38 al Hotărârii citate Curtea a notat: pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității.

Pe de altă parte, Curtea a notat că principiul analizat le impune subiectelor care au competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei, adică imposibilitatea aplicării ei dincolo de conținutul acesteia și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii

penale, cu excepția legii penale mai favorabile (*HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 37*).

De altfel, Curtea a notat că și articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Astfel, condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68*). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial.

La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (*Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 47*).

Totuși, Curtea Europeană a menționat că deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania [MC], 21 octombrie 2013, §§ 92, 93*). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Kokkinakis v. Greece, 25 mai 1993, § 40*).

Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu cerințele clarității și previzibilității în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia, 25 iunie 2009, §§ 96-104*).

Într-o altă ordine de idei, Colegiul penal învederează că la etapa actuală nu există o interpretare oficială și/sau neoficială a prevederilor art. 107 Cod penal, precum și a dispozițiilor Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, astfel, se conchide că menirea interpretării extensive a prevederilor Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, în deosebi a dispozițiilor art. 8 din Lege, îi revine instanțelor judecătorești.

În aserțiunea dată, instanța de apel concluzionează că pentru aplicarea corectă și uniformă a prevederilor Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 urmează a se face distincție între instituțiile „*absolvire de pedeapsă*” și „*liberare de la executarea pedepsei*”, după cum urmează:

Prin noțiunea de *absolvire* se înțelege faptul de încetare a unui proces început, după cum este începerea executării pedepsei penale de către persoanele cu statut de condamnat, și nu a persoanelor cu statut de inculpat, or, acestea nu sunt încă supuse executării unei pedepse penale.

Termenul „*liberare de la executarea pedepsei*” presupune situația în care deși persoana a fost recunoscută vinovată de comiterea unei infracțiuni, cu adoptarea unei sentințe de condamnare, inclusiv cu stabilirea pedepsei, aceasta în temeiul apariției unor împrejurări de drept este liberată de la executarea pedepsei.

Totodată, trebuie de menționat că interpretarea acestor două instituții urmează a fi realizată prin intermediul metodei logice, care constă în folosirea unor procedee ale logicii formale generale, precum raționamentele inductive și deductive, precum și cea sistematică, care constă în stabilirea înțelesului unei norme prin determinarea locului acesteia în sistemul ramurii de drept și atunci când este nevoie chiar în sistemul de drept, precum și în sistemul principiilor fundamentale ale dreptului.

În acest sens, se constată că amnistia constituie atât temei de încetare a procesului prin emiterea unei sentințe de încetare (interpretarea sistemică a art.275, 285, 332 Cod de procedură penală), atât temei de condamnare a persoanei prin emiterea unei sentințe de condamnare cu stabilirea pedepsei și liberarea de executare a pedepsei (art.389 alin. 4 pct. 2) Cod de procedură penală), cât și temei de absolvire în tot sau în parte de pedeapsa penală (art.469 alin. (1) pct.15) Cod de procedură penală).

Sub un alt context, Colegiul penal remarcă și faptul că art. 2 alin. (3) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 stabilește în mod neclar și contradictoriu soluția de încetare a procesului penal, or, în asemenea situație rămâne a fi neclar cum în situația încetării procesului penal, fără stabilirea pedepsei penale, în privința inculpatului poate fi aplicată pedeapsa complementară obligatorie. Or, art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală prevede clar că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

Prin urmare, normele cu caracter procesual din respectiva Lege cu privire la amnistie sunt aplicabile doar în măsura în care nu contravin Codului de procedură penală, circumstanță care încă odată confirmă necesitatea liberării totale a inculpatului de la executarea pedepsei, și nu de la o parte a pedepsei stabilite.

Colegiul penal remarcă că această interpretare a fost făcută ținându-se cont de interpretarea sistemică a acestora și în măsura în care pot produce efecte juridice (dar nu urmează a fi interpretate în sensul că contravin unele altora).

Sintetizând circumstanțele reliefate suprapuse la textele de lege enunțate, Colegiul penal concluzionează că legislatorul a reglementat foarte clar prin art. 389 Cod de procedură penală felurile de sentințe de condamnare a persoanelor, cu

soluțiile primite pe caz, și la fel foarte clar a reglementat acest fapt și în Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021, fiind reglementat prin art. 2 a legii soluțiile privind aplicarea actului de amnistie în privința persoanelor cu statut de inculpat, iar prin art.art. 3-9 din Lege soluțiile privind aplicarea actului de amnistie în privința persoanelor cu statut de condamnat.

Drept urmare, instanța de apel nu neagă caracterul imperativ al normelor conținute la art. 8 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, însă norma respectivă se aplică în exclusivitate persoanelor care la data intrării în vigoare a respectivei legi dețineau statutul de condamnat, pe când în situația persoanelor inculpate efectele actului de amnistie urmează a fi aplicate sistematic prin prisma prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, care stabilește adoptarea sentinței de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal, și nu absolvirea de pedeapsă, după cum este indicat în art. 8 a Legii amnistiei.

Prin urmare, luând în considerație că pe parcursul examinării cauzei penale a fost stabilită cu certitudine vinovăția inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM, infracțiune care a fost comisă până la intrarea în vigoare a Legii nr. 243 din 24.12.2021, pentru care legea penală la momentul comiterii infracțiunii date prevedea pedeapsa maximă a închisorii de până la 5 ani, constatându-se lipsa temeiurilor prevăzute la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 care ar împiedica aplicarea actului de amnistie de către instanța de judecată, Colegiul penal conchide asupra **liberării** lui Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** de la executarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 1 (unu) an stabilite prin sentința Judecătorei Bălți sediul Central din 31 mai 2023, or, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale, **a executării pedepsei**, precum și altor consecințe ale condamnării.

În ordinea de idei reliefată supra, Colegiul penal concluzionează asupra netemeinicii apelului și apelului suplimentar declarat de către procurorul în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu din următoarele considerente.

Cu titlu secund, Colegiul penal constată că apelul inițial al procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu este pur declarativ și care contravine dispozitivului sentinței contestate, or, acuzatorul de stat pretinde că instanța constatând vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM urma să adopte o sentință de condamnare în baza art. 389 alin. (4) pct. 1) Cod de procedură penală, dar nu să înceteze procesul penal în legătură cu intervenirea amnistiei față de pedepsele complementare, or, potrivit dispozitivului sentinței contestate se conchide că instanța a adoptat o sentință de

condamnare, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 850 (opt sute cincizeci) unități convenționale, ceea ce constituie 42500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 1 (unu) an, pentru fiecare inculpat, iar în temeiul art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală și art. 107 alin. (1) Cod penal, a dispus liberarea inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** de executarea pedepsei principale în baza art. 2 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, dar nu o sentință de încetare a procesului penal, după cum susține apelantul/acuzatorul de stat.

Cu titlu terțio, Colegiul penal constată că în apelul suplimentar acuzatorul de stat a solicitat recunoașterea vinovăției lui Gorbatîh Lilian ***** în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 3 (trei) ani, or, examinarea cauzei penale în lipsa lui Gorbatîh Lilian ***** , în opinia apelantului, face imposibilă aplicarea față de acesta a instituției amnistiei.

Verificând sub aspectul dat alegațiile apelantului, procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu, Colegiul penal conchide că acestea sunt neîntemeiate, or, inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** au fost recunoscuți vinoveți de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-le stabilite pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 850 (opt sute cincizeci) unități convenționale, ceea ce constituie 42500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 1 (unu) an, și, în baza art.2 alin.(4) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** au fost liberați de la executarea pedepsei.

În această ordine de idei, se conchide că potrivit art.2 alin.(4) al Legii nr.243 din 24.12.2021, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Din materialele cauzei rezultă că, inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** întrunesc condițiile de aplicare a prevederilor art.2 alin. (4) al Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, or, neprezentarea inculpatului

Gorbatîh Lilian ***** la examinarea cauzei în instanța de fond, precum și nerecunoașterea vinovăției de către Verstiuc Vitalie *****, nu reprezintă temei de neaplicare a actului de amnistie menționat, iar afirmațiile procurorului referitor la necesitatea prezenței inculpaților în ședința de judecată și exprimării acordului scris sau refuzului aplicării actului de amnistie nu se regăsesc în art.2 din Legea nr.243 din 24.12.2021 ca condiție obligatorie de aplicare a actului de amnistie în temeiul art.2 alin.(4) din lege.

Totodată, art.2 alin.(1)-(3) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova instituie condiția de aplicare a actului de amnistie în temeiul cererii scrise a inculpatului, astfel de către ultimul fiind exprimat acordul scris referitor la încetarea procesului penal în temeiul actului de amnistie, cerința care se regăsește și prin prevederile art.332 alin.(5), 285 alin.(2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală, iar pentru inculpatul care refuză aplicarea actului de amnistie în temeiul cererii scrise conform art.2 alin.(1)-(3), instanța de judecată la soluționarea cauzei prin pronunțarea sentinței poate hotărî aplicarea actului de amnistie în temeiul art.2 alin.(4) al Legii nr.243 din 24.12.2021, care la caz constituie o excepție legală din prevederile art.2 alin.(1)-(3) din Legea menționată, această soluție fiind compatibilă cu prevederile art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală.

De altfel, refuzul aplicării actului de amnistie în temeiul cererii scrise (lipsa inculpatului la examinarea cauzei) și prevederile prevăzute de art.2 alin.(1)-(3) al Legii nr.243 din 24.12.2021 pot avea mai multe forme, de vreme ce legiuitorul nu a stabilit expres în actul de amnistie o anumită formă de refuz, iar legea a fost adoptată în scopul aplicării acesteia.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de fond a aplicat just față de inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** prevederile art. 2 alin. (4) al Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, din care motive se impune adoptarea soluției de respingere a apelului și apelului suplimentar al procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu ca fiind nefondate.

Distinct, Colegiul penal reține că instanța de fond la soluționarea cauzei a admis parțial acțiunea civilă înaintată de SRL „Bolivian” și a dispus încasarea în mod solidar de la Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în beneficiul SRL „Bolivian” a prejudiciului material în mărime de 24344 (douăzeci și patru mii trei sute patruzeci și patru) lei, în rest, acțiunea civilă ce ține de încasarea prejudiciului moral fiind respinsă ca neîntemeiată.

Pe de altă parte, reprezentantul părții vătămate SRL „Bolivian” nu și-a manifestat dezacordul cu soluția primei instanțe de respingere a acțiunii civile în latura încasării prejudiciului moral.

De asemenea, Colegiul penal constată că nici acuzatorul de stat și nici partea apărării nu au contestat sentința în latura respectivă, din care motive instanța de apel este solidară cu poziția primei instanțe referitor la încasarea în mod solidar de la Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în beneficiul SRL „Bolivian” a prejudiciului material în mărime de 24344 (douăzeci și patru mii trei sute patruzeci și patru) lei.

În situația dictată, instanța de apel va trece în revista incidența jurisprudenței CEDO, cauza *Ernst c. Belgiei* (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că *„atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”*.

Potrivit art.61 alin.(1) Cod de procedură penală, parte civilă este recunoscută persoana fizică sau juridică în privința căreia există suficiente temeiuri de a considera că în urma infracțiunii i-a fost cauzat un prejudiciu material sau moral, care a depus la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată o cerere de chemare în judecată a bănuțitului, învinuitului, inculpatului sau a persoanelor care poartă răspundere patrimonială pentru faptele acestuia. Acțiunea civilă se judecă de către instanță în cadrul procesului penal dacă volumul prejudiciului este incontestabil.

În conformitate cu art. 219 alin.(1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Conform articolul 225 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală.

Conform art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acțiunează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În corespundere cu dispozițiile art. 2044 Cod civil, dacă pentru același prejudiciu sînt răspunzătoare mai multe persoane, ele răspund solidar.

Prin urmare, ținând cont de prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, precum și stabilirea vinovăției inculpaților Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar suma dispusă spre încasare reprezintă urmarea prejudiciabilă a infracțiunii de escrocherie, Colegiul penal concluzionează că prin prisma

răspunderii delictuale inculpații Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** sunt obligați să repare prejudiciul cauzat părții vătămate/civile anume în cuantumul respectiv.

Generalizând aspectele invocate, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge apelul și apelul suplimentar al procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu și de a admite apelul avocatului Tatiana Boldesco în interesele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** și apelul avocatului Vasile Lupu în interesele inculpatului Verstiuc Vitalie ***** declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 din alte motive decât cele invocate, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu casarea parțială a respectivei sentințe în latura penală și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în sensul descris supra, iar în rest sentința urmează a fi menținută fără modificări.

În conformitate cu prevederile art.415 alin.(1) pct.1) lit. c) și art.415 alin. (1) pct.2), art.art.417-418 Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Apelul procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu și apelul suplimentar al procurorului în Procuratura mun. Bălți Adrian Păvăleanu declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 în cauza penală privind condamnarea lui Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** se resping ca fiind nefondate.

Apelul avocatului Tatiana Boldesco în interesele inculpatului Gorbatîh Lilian ***** și apelul avocatului Vasile Lupu în interesele inculpatului Verstiuc Vitalie ***** declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 în cauza penală privind condamnarea lui Gorbatîh Lilian ***** și Verstiuc Vitalie ***** se admit din alte motive decât cele invocate, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu casarea parțială a respectivei sentințe în latura pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Gorbatîh Lilian ***** se liberează de la executarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de un an stabilite prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM în temeiul art. 2 din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Verstiuc Vitalie ***** se liberează de la executarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate ce

țin de gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de un an stabilite prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal al RM în temeiul art. 2 din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest dispozițiile sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 31 mai 2023 se mențin fără modificări.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Dispozitivul deciziei adoptat și pronunțat public la 17.04.2024.

Decizia integrală pronunțată public și înmănată părților la 21.05.2024 ora 10⁰⁰.

Președintele de ședință, judecătorul:
Talpa

Ion

Judecătorii:
Pușcaș

Viorel

Oxana Mironov